

Rok Grecs

— TRIJE (SPELEO) KOBARIŠKI ŠTRUKLJI —

Z očetom Rikom sva šla leta 2007 na tabor DZRJL, ki je bil na planini Zaprikraj nad Drežnico v občini Kobarid. Ker takrat še nisva imela jamarskega izpita, sva šla na tabor brez kovačije. S kolegi jamarji smo se sprehodili po mulatjeri, ki se dviga zahodno od planine Zaprikraj. Po slabi uri hoje smo prišli do jame Volarnica. Jama, ki takrat še ni bila registrirana, ima velik, impozanten vhod, ki mu sledi 70-metrsko vhodno brezno. Nato smo se razkropili po okolici v upanju, da bi našli nove jame. Po nekaj minutah me je Riko poklical. Stal je pred novim breznom večjih dimenzij, na dnu katerega je bil sneg. O najdbi novega brezna sva obvestila kolege jamarje, nato sva odšla domov. Na ferajnu so nama sporočili, da so raziskali jamo, ki sva jo našla, a ni dovolj velika, da bi jo izmerili in vpisali v kataster slovenskih jam.

Ker se z zadnjo trditvijo nisem mogel sprijazniti, sva se z očetom Rikom med dopustom v Kobaridu poleti 2018 odpravila do jame, ki sva jo našla spomladi 2007. Že prvi pogled v jamo je pokazal, da ima ta zagotovo več kot deset metrov globoko vhodno brezno. Ker pa je bil zelo lep poletni dan, sva še malo pregledovala okolico. Nedaleč stran sem našel še eno novo jamo, ki je imela tri vhode. V oktobru istega leta sva izmerila obe jami. Jama s

tremi vhodi je dobila ime Gorski skedenj, predvsem zaradi velike notranje dvorane z dimenzijami 5 x 6 metrov. Jama, ki sva jo našla leta 2007, pa je dobila ime Snežka, namerila sva 46 metrov poligona. Jama ima 14-metrsko vhodno brezno.

Čez nekaj dni sva doma gledala turistični zemljevid kobariškega hribovja in kilometer severozahodno od jam, ki sva ju izmerila, sva na zemljevidu pod Krasjim vrhom videla znak za jamo, zraven pa je pisalo Snežna jama. Tudi sosed, ki je planinec, mi je dejal, da je ob poti pod Krasjim vrhom videl tablico z napisom Snežna jama. Fotografije vhoda Snežne jame pod Krasjim vrhom sem našel tudi na internetu, kjer pa ni bilo podatkov o njeni globini in dolžini. Jame pa tudi ni bilo v katastru slovenskih jam.

Poleti 2020 smo se Riko, stric Sandi in jaz odpravili pogledat in raziskat Snežno jamo pod Krasjim vrhom. Jamo smo našli na mestu, kjer je bila označena na zemljevidu. Pred nami smo zagledali udornico z dimenzijami 14 x 11 metrov. Z Rikom sva se spustila na dno udornice, kjer sva

pristala na snegu. V južni steni udornice se odpira 17-metrski poševni rov, v katerem je podor, prekrit z ledom. Globina jame je 26 metrov.

Snežna jama. Foto: Riko Grecs

Jure Bevc

— TROJČEK JAM V SEVERNEM DELU OSREDNJSLOVENSKE REGIJE —

Februarja 2020 nam je Blaž Močnik na društveni email naslov sporočil, da ve za tri jame v okolici Cerkelj na Gorenjskem, ki jih na spletnem katastru ni našel. Julija, ko je minila prva faza Težav, smo se z Beki in Matevžem odločili, da zadevo raziščemo. Vzeli smo merilce in kos štrika pod roke in smo šli.

Brezno na Štorskem hribu

Prva točka leži v bližini naselja Velesovo, v gozdu. Sodeč po Osnovni Geološki karti je podlaga nekaj 100 krat nekaj 100 metrov velika zaplata apnenca, okrog pa ležijo speleološko brezvezne kamnine, kot so skrilavci in tuf. Jama je čurka v pravem pomenu besede. Sedemmetrskemu breznu sledi nekaj, čemur bi z nekoliko domišljije lahko rekli razcep.

Izmerili smo 15 metrov, na dnu pa smo našli nekaj smeti. Kot je razvidno s slike, je jamsko okolje kljub bornim dimenzijam brez dvoma prisotno.

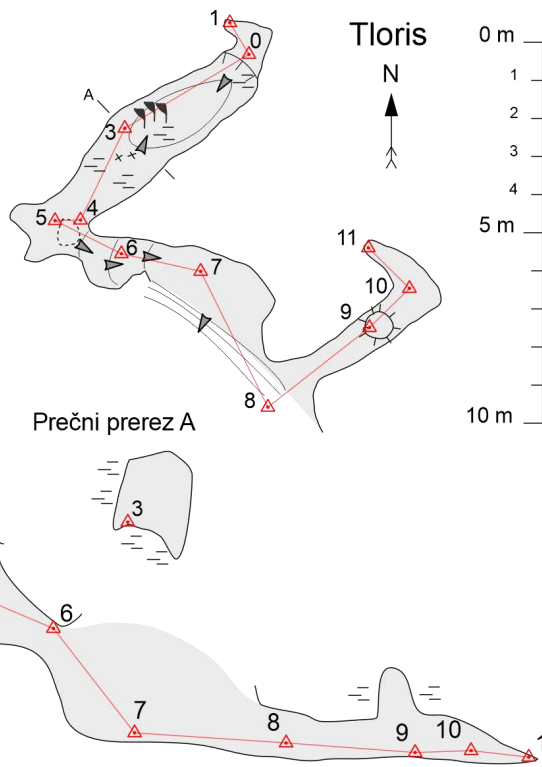
Jama na Beču

Nato smo se odpeljali do vasi Štefanja Gora, ki leži nad spodnjo postajo krvavške žičnice. Tam nas je čakala naslednja jama, izvir, iz katere naj bi bil pred leti napeljan vaški vodovod.

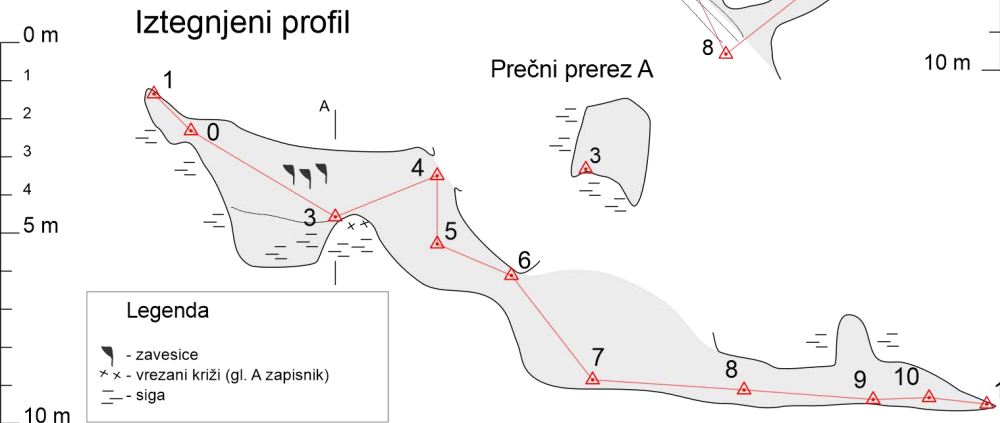
Vhod v jamo je zazidan z betonom, vstop pa je možen skozi dovolj majhna vrata, da je bilo potrebno sklanjanje vseh udeležencev. Po tleh teče manjša količina vode, več pa je verjetno speljane po cevi, ki smo ji lahko sledili od vhoda. Sama jama je popolnoma vodoravna, s

tloriso nekako v obliki križa – naravnost pridemo do zaježitve, za katero je manjše akumulacijsko jezero. Z brodarskim pristopom je najmlajši član ekipe potrdil, da se za prvim ovinkom za človeka prehodni del jame konča. Levi krak se po nekaj metrih zaključi, desni pa takoj zavije proti jezeru, od katerega je ločen z betonsko pregrado. Nasploh je v jami nadpovprečno veliko betona, ne manjka niti korito z ventilom, katerega dimenzije so takšne, da bi si v njem povprečni član lahko umil noge. Izmerili smo 27 metrov.

Kasnejše poizvedovanje (informacije je prispeval tudi prej omenjeni Blaž) ni razrešilo vprašanja, kam je speljana cev. Branje *Strategije razvoja vodovodne oskrbe v občini Cerklje na Gorenjskem*

čil, da je bilo nekaj težav z natančnostjo GPS signala. Ko sva že skoraj obupala, sem našel vhod v rov širine enega metra, ki pa se mi ni zdel kot iskana jama, ki naj bi bila tudi arheološko najdišče. Na srečo si je Matevž bolje od mene ogledal nekaj metrov oddaljen spodmol in našel skrit vhod v glavni del jame, v katero pridemo od spodaj. Po tem, ko se povzpemo nekaj metrov, pridemo v dvorano, ki ima okno z razgledom na dolino Reke, v sigasti kopi sredi dvorane pa sta vrezana dva križa. Na drugem koncu se dvorana konča v duplini, v kateri je bilo leta 2003 najdenih 43 poznoantičnih novcev, ki segajo od obdobja bizantinskega cesarja Konstantina I. Velikega (vladal 307–337) pa tja do Leona I. Tračana (457–474) in so bili zakopani po letu 457 (vir: Varstvo Spomenikov, 39–41 – poročila, str. 52–53).

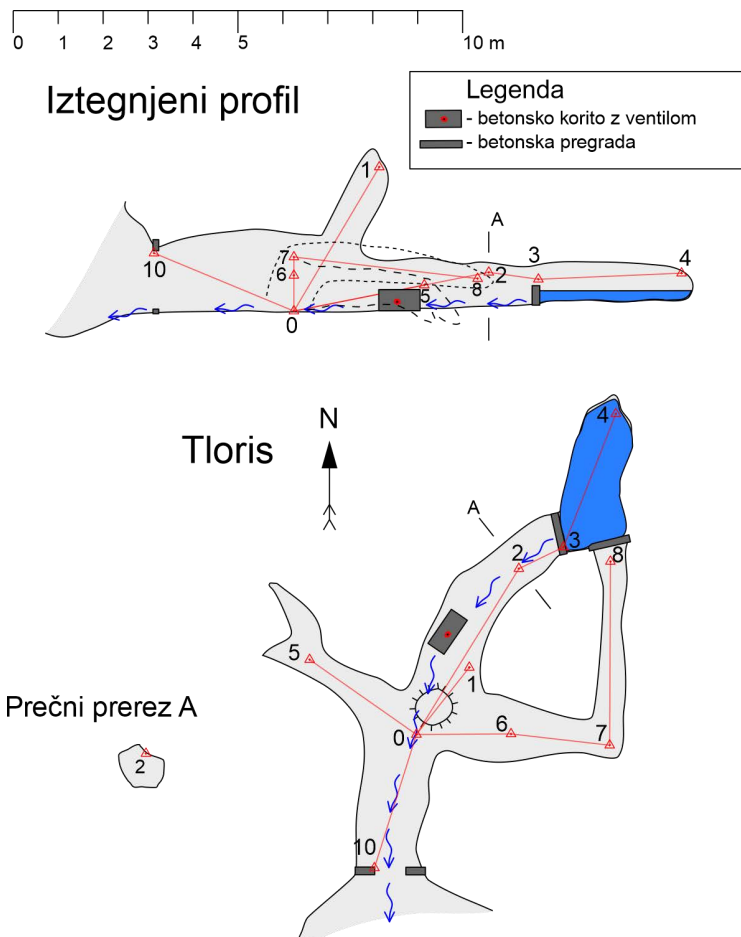

Jama ima v Registru kulturne dediščine evidenčno številko 20856. Skupaj s stranskim rovom je dolga 19 metrov. Zanimivo je razmišljati, kaj so v težko dostopni jami pred tisočletjem in pol počeli ljudje. Morda so se pred kom skrivali, ali pa so jamo uporabljali kot svetišče. S svojim naravnim oknom je ob pravem letnem času najbrž pričarala kar dobro vzdušje. |

Jama pod Stiško vasjo. Avtor: Jure Bevc. Merila Matevž Marinko in Jure Bevc. 2020. Levo zgoraj: Fotografija vrezanih križev. Foto: Jure Bevc

2005–2020 je bilo sicer razburljivo, a sem iz nje lahko razbral le, da se dotično zajetje uradno že nekaj časa ne uporablja. Celo večje zajetje Davovec, ki ga je morda nadomestilo, je bilo spoznano za nezadostno, zato so leta 2019 Štefanjci dobili povsem nov vodohran. Tudi kontaktiranje lokalne vaške skupnosti ni obrodilo sadov, saj nikoli nisem dobil odgovora. Misterij cevi tako ostaja nerazrešen. Upam pa, da vode nihče ne pije, ker ni ravno najbolj bistra.

Jama pod Stiško vasjo
Zadnja točka je bila pod Stiško vasjo, nad dolino potoka Reka. Na srečo smo se do jame podali od zgoraj – vhod namreč leži na izredno strmem pobočju, po katerem sva se z Matevžem nekajkrat skoraj odkotalila. Naklon je tudi povzro-

Zgoraj: Matevž med merjenjem Brezna na Štorskem hribu. Foto: Jure Bevc.
Desno: Jama na Baču. Avtor: Jure Bevc. Merila Matevž Marinko, Behare Rexhepi in Jure Bevc. 2020